

WPROWADZENIE

Bezpieczeństwo i higiena pracy jest stałym elementem prawa pracy. Są to dwa pojęcia nierozdzielne, które nie mogą funkcjonować osobno.

Pojęcie „bezpieczeństwa i higieny pracy” nie doczekało się konkretnego zdefiniowania przez ustawodawcę.

Zgodnie z przyjętym w doktrynie nurtem interpretacyjnym przepisów BHP, w polskim prawie pracy możemy rozróżnić dwie różne od siebie wykładnie tego terminu. Jedna bardzo szeroko przyjmuje, że wszystkie przepisy aktu prawnego, który ma w tytule „bezpieczeństwo i higiena pracy” są przepisami BHP. Drugi pogląd racjonalny i logiczny, zawęża to pojęcie do przepisów, które regulują rzeczywiste problemy BHP¹.

W polskim prawie pracy możemy odnaleźć wiele źródeł prawa zawierających uregulowania dotyczące komentowanego zagadnienia.

Pierwsze i najwyższe w hierarchii źródło to Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.). Wskazuje ona, że każdy ma prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy (art. 66 Konstytucji). Za przestrzeganie i realizację tego prawa obywatelskiego odpowiedzialne są odrębne ustawy, w tym m.in. Kodeks pracy, szereg rozporządzeń, Kodeks karny oraz inne źródła powszechnego prawa. W dalszej części monografii zostaną szerzej skomentowane źródła norm prawnych z gałęzi BHP.

Niestety, na polskim rynku pracy można zaobserwować zjawisko lekceważenia przepisów BHP. Za przyczynę tego można uznać brak profesjonalnych i rzetelnych szkoleń dla pracowników. Ponadto trudność w znalezieniu zatrudnienia powoduje wykonywanie pracy przez pracownika pomimo obowiązują-

¹ *Kodeks Pracy – komentarz*, red. L. Florek, Wydawnictwo Wolters Kluwer, wyd. 6.

cych w prawie zakazów i nakazów odpowiedniego zachowania się. Co więcej, wielość i różnorodność przepisów z zakresu BHP nastęrcza wiele trudności w zastosowaniu ich w praktyce. Pracodawcy niejednokrotnie nieumiejętnie dokonują wykładni norm prawnych z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Jednocześnie pracownicy z obawy przed utratą zatrudnienia wykonują pracę w warunkach niebezpiecznych i z narażeniem życia.

W celu zapobieżenia określonym powyżej sytuacjom ustawodawca nakazał by każdy nowy pracownik został prawidłowo przeszkolony z zakresu przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przed dopuszczeniem go do wykonywania pracy. Szkolenie pracownika nie jest wymagane jedynie w przypadku podjęcia przez niego pracy na tym samym stanowisku pracy, które zajmował u danego pracodawcy bezpośrednio przed nawiązaniem z tym pracodawcą kolejnej umowy o pracę. Szkolenie winno odbyć się w czasie pracy pracownika i na koszt pracodawcy.

Niniejsza publikacja ma na celu poszerzenie wiedzy osób, które na co dzień mają do czynienia z prawem pracy. Prosty i przejrzysty przekaz pozwoli na zrozumienie zawłości przepisów BHP. Co więcej, będzie to wspinały przewodnik dla rozpoczynających pracę, których czeka szkolenie z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.

Komentarz wzbogacony o poglądy doktryny i orzecznictwa sądów polskich podniesie wartość merytoryczną prezentowanej pozycji. Praktycy prawa dobrze wiedzą, jak i duży wpływ na rozstrzygnięcia sądów ma dorobek doktryny prawa, niekiedy kształtując poglądy judykatury. W związku z tym prezentowany poradnik kładzie nacisk na wskazanie tych poglądów.

Dla nieprofesjonalnych adresatów monografii przydatne może okazać się przytoczenie szeregu przykładów z zakresu stosowania w praktyce przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Ponadto poradnik zawiera dokumenty wygenerowane na podstawie źródeł prawa przepisów BHP. Dzięki prezentowanym rozwiązaniom książka adresowana jest do szerokiego kręgu odbiorców, którzy chcą dobrze zrozumieć zawłość przepisów BHP oraz w odpowiedni sposób je zastosować w praktyce.